

La dessaladora de la Muga obre la porta a recuperar les antigues salines de Castelló

Jordi Sargatal, secretari de Transició Ecològica, creu que l'obtenció d'aigua potable es pot alinear amb l'aprofitament d'una activitat històrica, el projecte pendent de la Rubina i potenciar els Aiguamolls

La idea, encara en una fase conceptual i sense un projecte tècnic aprovat, es resumeix en una fórmula que combina gestió de l'aigua, restauració ambiental i biodiversitat: "aigua dolça, sal i ocells". Segons explica Sargatal, la planta produiria aigua potable, mentre que el rebuig amb una concentració elevada de sal es podria conduir fins a unes salines construïdes en terrenys de la Rubina. La proposta va sorgir arran del debat sobre els possibles efectes de la salmorra de la dessaladora a la badia de Roses. Sargatal considera exagerada la possibilitat que un abocament correctament dissenyat pugui convertir la badia en una mena de "mar Mort", ja que la salmorra es diluiria progressivament amb l'aigua marina. No obstant això, el naturalista va veure en aquest rebuig salí una oportunitat. En l'esquema simplificat que utilitza per explicar el procés, de cada cent litres d'aigua de mar se n'obtindria aproximadament una part d'aigua dolça i una altra d'aigua amb una concentració de sal més elevada. En lloc de retornar directament aquesta última al mar, proposa "aprofitar-la en unes basses d'evaporació salineres". La mateixa documentació de la futura dessaladora estableix que l'estudi haurà d'analitzar la captació d'aigua, la qualitat del recurs i la dinàmica litoral, els espais naturals terrestres i marins i, especialment, el sistema d'evacuació de la salmorra. Per tant, la possibilitat de portar-la a la Rubina haurà de demostrar la seva viabilitat tècnica i ambiental dins d'aquest procés. Sargatal posa l'accent en el potencial de les salines com a hàbitat per a l'artèmia, un petit crustaci adaptat a aigües amb una salinitat elevada i que forma part de l'alimentació dels flamencs i d'altres ocells aquàtics. La seva proposta no es limita a excavar basses per obtenir sal. Defensa que "les salines haurien de ser dissenyades des del principi amb criteris ecològics, amb illes, diferents fondàries i zones de descans i nidificació". D'aquesta manera, la infraestructura hidràulica podria generar paral·lelament un nou espai d'interès ornitològic dins del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà. Segons Sargatal, les noves salines permetrien tornar a inundar terrenys que havien estat dessecats, recuperar una part de les antigues zones humides i ordenar paisatgísticament espais degradats de la Rubina. També obririen la porta a produir i comercialitzar sal dels Aiguamolls de l'Empordà, tot i que aquesta possibilitat requeriria estudis sobre la composició de la salmorra i sobre els tractaments utilitzats durant la dessalinització. La proposta té un precedent històric sòlid. Castelló d'Empúries va disposar d'un important sistema saliner durant l'edat mitjana, vinculat a l'antic estany, a la pesquera i als molins de la vila comtal. Les investigacions de l'historiador Josep Maria Gironella, autor d'Els molins i les salines de Castelló d'Empúries al segle XIV, documenten la importància jurídica, tècnica i econòmica de l'explotació de la sal entre els segles XIII i XIV. L'activitat estava controlada i fiscalitzada pels comtes d'Empúries i compartia infraestructures hidràuliques amb els molins i amb la gran pesquera de l'estany. Les salines podien arribar a produir unes 500 tones de sal anuals i, en els anys favorables, tenien capacitat per abastir bona part de les comarques gironines. Entre els segles XVI i XVII, però, l'aigua que hi arribava es va anar endolcint, l'explotació va perdre rendibilitat i l'activitat va acabar desapareixent. La memòria d'aquella activitat encara es conserva en la toponímia i en el territori. El rec dels Salins marca el límit oriental d'Empuriabrava i la separa de la Rubina. A la zona també hi havia la Casa de l'Estany i la Casa de la Sal, relacionades amb l'explotació dels recursos de l'antic estany i amb la gabella que gravava el comerç de la sal. La Casa de la Sal ja apareix documentada l'any 1362. La iniciativa actual no significaria necessàriament reconstruir exactament les salines medievals sobre el mateix perímetre, sinó recuperar la funció salinera i el paisatge d'aigües salabroses en un sector del mateix gran sistema litoral. La Generalitat va anunciar l'agost del 2024 la construcció d'una tercera gran dessaladora catalana a la Costa Brava

Nord, amb l'objectiu de reduir la dependència de l'Alt Empordà respecte de l'embassament de Darnius-Boadella i de l'aqüífer del Fluvià-Muga. Sargatal proposa que la instal·lació sigui coneguda com "la dessaladora de la Muga", seguint el criteri de denominar aquestes infraestructures amb el nom d'un riu, com passa amb les plantes de la Tordera i del Foix. La denominació oficial del contracte, però, continua sent dessaladora de la Costa Brava Nord. La futura planta està plantejada per produir 15 hectòmetres cúbics d'aigua potable cada any, amb punts de lliurament previstos a les estacions de tractament d'aigua potable d'Empuriabrava i Figueres. Això equivaldria a uns 41 milions de litres diaris de mitjana. L'Ens d'Abastament d'Aigua Ter-Llobregat va adjudicar l'11 d'abril del 2026 a la UTE formada per TYPESA i Tecnoambiente la redacció de l'estudi d'alternatives, el projecte bàsic i l'estudi d'impacte ambiental. L'adjudicació és d'1.051.433 euros sense IVA i el termini dels treballs és de 32 mesos. Això significa que encara no s'ha escollit l'emplaçament definitiu de la planta. Els redactors hauran de comparar diferents alternatives, estudiar les necessitats de superfície i energia, definir la captació marina, les canonades fins a Empuriabrava i Figueres i determinar què es fa amb la salmorra. La zona on Sargatal voldria situar les noves salines coincideix parcialment amb els terrenys afectats pel vell projecte estatal de restauració de la Rubina, denominada Rovina en els expedients del Ministeri per a la Transició Ecològica. De fet, encara són visibles les restes d'unes antigues salines a tocar el mas del Tec, situat a la vora de la carretera C-260. La Direcció General de Costes va aprovar tècnicament el primer projecte de restauració dels aiguamolls i del sistema dunar de la Rubina el 27 de maig del 2002. El 2004, l'Estat va sotmetre a informació pública la relació de finques i drets que calia expropiar per executar les obres. Després d'anys sense executar-se, el Ministeri va redactar un projecte actualitzat de restauració de les maresmes litorals i del sistema dunar. El document i el seu estudi d'impacte ambiental es van sotmetre a informació pública entre el 25 de novembre del 2020 i el 8 de gener del 2021, però l'actuació continua sense materialitzar-se. Sargatal assegura que ja ha parlat de la nova possibilitat amb la directora general de Costes i que aquesta "veu amb bons ulls estudiar-la". Segons el secretari de Transició Ecològica, una part dels recursos associats a les compensacions ambientals de la dessaladora podria ajudar a finançar la recuperació de la Rubina i permetria reformular un projecte estatal que considera molt costós. El naturalista empordanès també proposa revisar la manera com el projecte estatal preveia retirar les restes i els materials acumulats a la zona. En lloc d'una extracció completa i molt costosa, planteja "estudiar si alguns materials es podrien cobrir i integrar en el terreny", creant petits monticles, illes i refugis per a la fauna. La recuperació de les salines es troba, per tant, en el punt d'encreuament de tres iniciatives diferents. La primera és la futura dessaladora, que ja té adjudicat l'estudi d'alternatives però no disposa encara d'ubicació ni de projecte constructiu. La segona és la restauració estatal de la Rubina, iniciada administrativament fa més de dues dècades i encara pendent. La tercera és la nova proposta de Sargatal per aprofitar la salmorra i convertir una part de l'espai en salines ecològiques. El plantejament permetria aplicar criteris d'economia circular i restauració de la natura a una infraestructura concebuda inicialment per garantir l'abastament d'aigua. Abans de poder-se convertir en projecte, però, caldrà saber quanta salmorra produirà la planta, quina composició tindrà, quina superfície de basses seria necessària, com es mantindrien els diferents nivells de salinitat i quin seria l'efecte sobre els hàbitats protegits. El que Sargatal posa sobre la taula és una nova orientació: que la dessaladora no sigui només una fàbrica d'aigua potable, sinó també l'oportunitat per recuperar una zona humida, restaurar la Rubina i retornar la sal a un paisatge que havia viscut d'aquesta activitat durant segles.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/alt-emporda/2026/08/07/dessaladora-muga-obre-porta-recuperar-133166453.html>